



Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
Slovak Blind and Partially Sighted Union

Sekulská 1
842 50 Bratislava
Slovenská republika

tel.: +421/2/69 20 34 20
+421/2/69 20 34 21

IČO: 00683876
DIČ: 2020804731

e-mail: unss@unss.sk
web: www.unss.sk

Tlačová správa

V Bratislave
Dátum 7. 4. 2020

Na okamžité
uverejnenie

Vypravuje:
Eliška Fričovská

Telefónne číslo:
0911 496 629

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska pomáha už 30 rokov

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska si 7. 4. 2020 pripomína 30 rokov svojej existencie. Počas tohto obdobia sa stala rešpektovanou organizáciou, ktorá obhajuje práva nevidiacich a slabozrakých, zúčastňuje sa na odstraňovaní architektonických a informačných bariér, poskytuje širokú paletu sociálnych služieb zameraných na podporu samostatného života ľudí so zrakovým postihnutím, pracuje s verejnosťou v oblasti prevencie a edukácie. Je aktívnym členom medzinárodných organizácií, ako je Európska únia nevidiacich (EBU), Svetová únia nevidiacich (WBU) i Medzinárodnej rady pre vzdelávanie a rehabilitáciu osôb so zrakovým postihnutím (ICEVI).

ÚNSS začala svoju samostatnú históriu písať 7. apríla 1990. Vznikla odčlenením sa od vtedajšej organizácie Zväzu invalidov, organizácie zastrešujúcej ľudí s rôznymi zdravotnými postihnutiami. „Medzi výkonnými predstaviteľmi Zväzu invalidov sme mali len mizivé zastúpenie, a tak sme o našich špecifických problémoch a spôsoboch ich riešenia museli presvedčať nielen verejnosť a predstaviteľov štátu, ale aj vedenie našej organizácie a členov s inými zdravotnými postihnutiami,“ spomína si na dôvody vzniku Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska jej dlhoročný predseda Branislav Mamojka. Dnes patrí ÚNSS k najstarším občianskym združeniam na Slovensku. Má takmer 4 tisíc členov a 57 základných organizácií.

„Napriek tomu, že úroveň integrácie našich ľudí bola vyššia, ako u väčšiny osôb s iným zdravotným postihnutím, stále žila väčšina z nich v segregovaných podmienkach. Preto sme sa museli sústrediť najmä na presadzovanie legislatívy na podporu zamestnávania, poskytovanie sociálnych služieb, či príspevkov na kompenzácie,“ hovorí B. Mamojka. Ukázalo sa, že osamostatnenie sa bol dobrý krok. ÚNSS sa pomerne rýchlo podarilo získať uznávané postavenie v úlohe erudovaného partnera v oblasti legislatívy, sociálnych služieb

i prístupnosti. „Naša organizácia pripomienkovala a dokonca prispela k tvorbe mnohých zákonov a vyhlášok. Za tie, pre nás najťažiskovejšie, považujem zákon o službách zamestnanosti podporujúci zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím, zákon o informačných technológiách vo verejnej správe a výnos o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy podporujúce prístupnosť webových sídiel a elektronických služieb a dokumentov pre nevidiacich a slabozrakých, antidiskriminačný zákon zakazujúci diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia, zákon o poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia či zákon o sociálnych službách. Za úspech považujem aj zmenu vo vysokoškolskom zákone, podľa ktorej musia verejné vysoké školy zabezpečiť prístupnosť svojich webových sídiel vrátane ich obsahu. Presadeniu tejto zmeny sme sa venovali viac ako desať rokov,“ konštatuje na margo legislatívnych úspechov B. Mamojka.

ÚNSS sa zúčastňovala na príprave a zavádzaní do praxe tzv. Marakéšskej zmluvy, ktorá umožňuje bezplatnú cezhraničnú výmenu kníh upravených do formy prístupnej pre nevidiacich. Vďaka nej je oveľa jednoduchšie získať literatúru zo zahraničia. Aj pod nárast počtu ozvučených vozidiel či nízkopodlažných dopravných prostriedkov je podpísaný aktívny prístup Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Výsledky ich práce oceňujú aj seniori či matky s kočíkmi.

No nie všetko ide vždy hladko a s niektorými veternými mlynmi organizácia bojuje dodnes, predovšetkým v oblasti architektonických bariér. „Za dlhodobu neúspešnosť považujem náš boj za presadenie stavebnej legislatívy zabezpečujúcej bezbariérovosť výstavby a územia. Bolo už niekoľko neúspešných pokusov o novelizáciu stavebnej legislatívy. Stále však pretrváva odpor vládnych inštitúcií a profesijných združení architektov a stavebných inžinierov proti zavedeniu autorizovaných znalcov pre bezbariérovú výstavbu a proti zavedeniu kontroly a penalizácie nedodržiavania pravidiel prístupnosti,“ priznáva predseda organizácie.

Sociálne služby dostupné pre každého

Dôležitou súčasťou ÚNSS je poskytovanie sociálnych služieb, ktoré sú dostupné v každom kraji na Slovensku. Sociálnu rehabilitáciu a sociálne poradenstvo spočiatku dobrovoľnícky vykonávali členovia organizácie, v roku 1998 prešla organizácia veľkou zmenou a sociálne služby sa plne profesionalizovali. „Zároveň sme nastavili štruktúru pracovných pozícií, ale i systém vzdelávania zamestnancov v odborných zručnostiach, na čo sme získali aj akreditáciu MPSVaR. Aby sme štandardizovali úroveň sociálnych služieb v každom kraji vytvorili sme Štandard kvality poskytovaných sociálnych služieb. Naši zamestnanci tiež prechádzajú interným monitoringom a od roku 2019 realizujeme supervízie odborných pracovníkov. Zabezpečujeme tak nielen rovnakú kvalitu služieb, ale tiež získavame spätnú väzbu o potrebách našich sociálnych pracovníkov, špecifických problémoch pre daný región a následnú implementáciu konkrétnych riešení,“ hovorí Tatiana Winterová, riaditeľka ÚNSS.

V rámci sociálnych služieb poskytuje ÚNSS sociálnu rehabilitáciu a sociálne poradenstvo.

Sociálna rehabilitácia zahŕňa služby:

- **nácvik priestorovej orientácie a samostatného pohybu** v byte a v okolí so slepeckou palicou i bez nej, zapojenie zvyškov zraku do tohto procesu, bezpečný a samostatný pohyb po verejných komunikáciách, cestovanie prostriedkami hromadnej dopravy, pohyb v náročnom teréne, osvetu a výcvik vidiacich osôb ako správne a bezpečne vodiť nevidiacich a slabozrakých,
- **nácvik sebaobslužných činností** – starostlivosť o osobnú hygienu, o svoj odev a vzhľad, udržiavanie domácnosti, varenie, pranie, žehlenie, rozpoznávanie hodnôt bankoviek, starostlivosť o deti, nakupovanie, používanie elektrospotrebičov a náradia, vykonávanie malých opráv...,
- **nácvik práce s kompenzačnými a optickými pomôckami,**
- **nácvik práce s technicky náročnými pomôckami** – napríklad s počítačom so špeciálnym programom,
- **nácvik komunikačných zručností** – výučba písania a čítania Braillovho písma, písanie na slepeckom písacom stroji, získavanie klávesnicových zručností, podpisovanie a nácvik sociálno-komunikačných zručností.

Prostredníctvom špecializovaného sociálneho poradenstva pomáhame riešiť problémové situácie pri:

- vyrovnávaní sa s postihnutím,
- pri výbere kompenzačných a optických pomôcok,
- vzdelávaní detí so zrakovým postihnutím,
- uplatnení sa na trhu práce, získaní alebo udržaní si zamestnania,
- adaptácii v sociálnom prostredí,
- úprave fyzického prostredia.

Prevenca

ÚNSS sa podpísala nielen pod množstvo workshopov a osvetových aktivít zameraných na informovanie o živote so zrakovým postihnutím, ale aj pod celoslovenské preventívne projekty a programy.

Zdravé oči už v škôlke – program je zameraný na kontrolu zrakových parametrov a odhalenie prípadných zrakových chýb u detí v materských školách. Partnerom programu je OZ Billa ľudom. „Vek 3 – 6 rokov je pre vývin oka najcitlivejší, preto každoročne kontrolujeme zrak u 20-tisíc škôlkarov a takmer u 15 % z nich zistíme nejaký zrakový problém. Včasný odhalenie zrakového problému je veľmi dôležité, pretože čím skôr naň prideme, tým skôr sa dostane dieťa do rúk oftalmológa, a tým pozitívnejšia býva aj samotná prognóza. Program sme spustili v roku 2014 a dovedna sa nám podarilo skontrolovať zrak už viac ako 73-tisíc deťom,“ hovorí T. Winterová.

Nákupný asistent – projekt je zameraný na edukáciu personálu supermarketov, aby vedeli asistenti predaja pomôcť a správne komunikovať, ak k nim príde nevidiaci zákazník. Aktuálne je do projektu zapojená sieť supermarketov BILLA.

Získavanie financií

ÚNSS je financovaná predovšetkým na základe získaných grantov, výnosov verejných zbierok a darov. Sociálne služby sú väčšinou financované VÚC, čo je výraznou podporou pre ich realizáciu.

ÚNSS počas svojej existencie vytvorila dve stabilné zbierky, ktoré výrazne pomáhajú nevidiacim a slabozrakým. V roku 2002 založila na základe know-how z ČR zbierku **Biela pastelka**, ktorá v minulom roku oslávila 18. ročník. Patrí k najväčším a naj dôveryhodnejším zbierkam na Slovensku. Jej výnos je venovaný na poskytovanie sociálnej rehabilitácie a sociálneho poradenstva, ale aj na integračné a osvetové aktivity, obhajobu práv či kurzy práce s PC a informačnými technológiami pre nevidiacich a slabozrakých.

Štvornohé oči sú zbierkou podporujúcou dofinancovanie kompletného programu pre vodiace psy, ktorý v súčasnosti zahŕňa chov, výchovu, výcvik, odovzdanie psa klientovi ako aj tyflokynologický servis. Finančná náročnosť programu je veľmi vysoká a príspevky, ktoré klientom so zrakovým postihnutím poskytujú Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny na zakúpenie vodiaceho psa, nepokryjú všetky náklady spojené s realizáciou programu.

Koronavírus zmaril Deň otvorených dverí

30. výročie si pôvodne chcela ÚNSS pripomenúť Dňom otvorených dverí, počas ktorého mali rôznymi interaktívnymi aktivitami priblížiť každodennosť so zrakovým postihnutím. V pláne bola, dokonca, kompletne zatemnená miestnosť, v ktorej si mali návštevníci vyskúšať rôzne bežné činnosti a na vlastnej koži tak „zažiť“ pocity nevidiaceho. „Žiaľ, súčasná situácia nám to nedovoľuje, ale verím, že sa nám Deň otvorených dverí podarí zorganizovať v náhradnom termíne. Budeme však realizovať kampaň prostredníctvom sociálnych sietí a prostredníctvom zaujímavých postov, videí či príbehov našich členov aspoň virtuálne približovať fungovanie a poslanie našej organizácie,“ vysvetľuje riaditeľka ÚNSS.

Budúcnosť...

Do ďalších rokov vstupuje Únia so zdravým optimizmom a odhodlaním bojovať za práva nevidiacich a slabozrakých. Podporovať prístupnosť informácií, webových sídiel, ale aj tovarov a služieb do tej miery, že ich poskytovatelia budú pri ich realizácii automaticky myslieť na potreby ľudí so zdravotným postihnutím. „Bola by som veľmi rada, aby sme v situácii, akú máme práve v týchto dňoch, nemuseli kompetentným sklamať oznamovať, že materiály, ktoré ich ministerstvo vydalo sú pre ľudí so zrakovým postihnutím neprístupné. Aby sme investorom nemuseli zložito vysvetľovať, že ich stavebné úpravy vytvárajú pre ľudí so zdravotným postihnutím bariéry a sú problémom. Kiežby sa bezbariérovosť a prístupnosť stali bežným štandardom a nie nevyhnutnou povinnosťou bez hlbšieho pochopenia a účasti,“ konštatuje Tatiana Winterová, riaditeľka ÚNSS.

